

Wat is Hamas? Wat is de Gazastrook? Een korte gids in het eindeloze conflict tussen Israël en de Palestijnen

Het conflict tussen Israël en de Palestijnen laait weer op in alle hevigheid, na de massale en bloedige verrassingsaanval van Hamas zaterdag. Maar eigenlijk is de oorlog al meer dan 70 jaar aan de gang. Roept het conflict bij jou vooral veel vragen op? We gaan even terug naar de basis.

Wat is Hamas en wat willen ze?

Hamas is een extremistische Palestijnse organisatie die sinds 2007 de Gazastrook controleert. De groep werd opgericht in 1987 en heeft nauwe banden met de Moslimbroederschap, een politiek-religieuze beweging die in verschillende landen in het Midden-Oosten actief is. Hamas bestaat uit verschillende takken, de gewapende tak zijn de zogenoemde Qassam-brigades.

Hamas wordt door onder meer Israël, de VS en de Europese Unie beschouwd als een terreurorganisatie. Sinds Hamas de macht heeft overgenomen in de Gazastrook zijn er al verschillende gewapende conflicten geweest met Israël.

Bekijk "De eeuwige oorlog" over Israël-Palestina

Rudi Vranckx gaat op zoek naar oorzaken en oplossingen voor het conflict in het Midden-Oosten
[Kijk nu](#)

Doorgaans vuurt Hamas daarbij raketten af op Israël. De meeste daarvan worden onderschept door het geavanceerde Iron Dome-raketschild. Het leger antwoordt vervolgens met luchtaanvallen op doelwitten in Gaza. Een aanval op de schaal van dit weekend, met gewapende militanten die de grens oversteken en honderden Israëlische burgers vermoorden en ontvoeren, is ongezien.

Hamas weigert het bestaansrecht van Israël te erkennen en had lange tijd als officiële doelstelling de totale vernietiging van de staat. Dat stelden ze in 2017 bij naar een onafhankelijk Palestina met de grenzen van vóór 1967 en Jeruzalem als hoofdstad. Israël wees die koerswijziging van de hand als ongeloofwaardig.

Wat is de Gazastrook?

De Gazastrook is een klein stuk land in het zuiden van Israël, aan de grens met Egypte. Het werd in 1967 bezet door Israël, maar in 2005 trok het Israëlische leger zich terug. Vervolgens nam Hamas de macht over, waarna Israël een strenge blokkade instelde.

In een gebied van amper 365 vierkante kilometer -ruim twee keer het Brussels Gewest- wonen meer dan twee miljoen Palestijnen. Israël heeft een strikte controle op de toegang van goederen en mensen. Economisch gaat het er heel slecht. Door hulporganisaties wordt Gaza ook wel een grote openluchtgevangenis genoemd.

In dit artikel vind je meer informatie over de Gazastrook en het leven daar.

En de rest van de Palestijnse gebieden?

Naast de Gazastrook bestaan de Palestijnse Gebieden ook uit een deel van de Westelijke Jordaanoever. Ook dat gebied werd in 1967 bezet door Israël. Er wonen zo'n 3 miljoen Palestijnen. Het bestuur is in handen van de beweging Fatah, geleid door president Mahmoud Abbas.

Fatah en Hamas waren lang elkaars vijanden en leven ondanks een verzoeningsakkoord uit 2014 nog steeds op gespannen voet. Naast Fatah en Hamas zijn er overigens nog een aantal kleinere radicale Palestijnse groeperingen, zoals Islamitische Jihad.

Op de Westelijke Jordaanoever leven ook honderdduizenden Israëli's in nederzettingen. Die zijn volgens internationaal recht illegaal. De kwestie van de kolonisten is een van de (vele) moeilijkheden in het conflict, net als het statuut van Jeruzalem bijvoorbeeld.

138 landen erkennen Palestina als een staat. De VS en de meeste landen in Europa doen dat niet.

Hoe is Israël ontstaan?

Voor de Eerste Wereldoorlog maakte de regio deel uit van het Ottomaanse Rijk, met een overwegend Arabische bevolking en een Joodse minderheid. Vanaf eind 19^e eeuw bevorderden Joodse organisaties de steeds toenemende migratie naar het oude land Israël.

In 1917 kwam het gebied onder controle van de Britten, maar die kregen het conflict tussen de Joden en de Palestijnen -dat al aan de gang was- niet onder controle en besloten zich terug te trekken. In mei 1948 werd Israël opgericht als een onafhankelijke Joodse staat.

De Verenigde Naties wilden het gebied opdelen in een Joodse staat en een Palestijnse staat, met Jeruzalem als internationaal gebied. Maar dat plan mislukte. Na verschillende oorlogen, waarbij ook de Arabische buurlanden van Israël betrokken waren, werden de Palestijnse gebieden steeds kleiner.

De Palestijnen spreken over de "nakba", wat vertaald kan worden als "ramp" of "catastrofe". Het is de term die ze gebruiken voor de oprichting van Israël en de daarmee gelijklopende vlucht van zo'n 750.000 Palestijnen en de vernieling van 440 dorpen.

Een betoging van Palestijnse sympathisanten in Canada. Hughes Graham/CP/ABACA

Waarover gaat het conflict?

Het conflict tussen Israël en de Palestijnen is bijzonder complex, maar in essentie gaat het over wie recht heeft op welke grond en op een eigen staat. Daarbij kijken Israëli's en Palestijnen heel anders naar de geschiedenis. Veel joodse Israëli's menen dat het land hen door God is beloofd en dat de aanspraak van de Palestijnen niet legitiem is, omdat er geen echte Palestijnse staat was vóór 1948.

Veel Palestijnen erkennen die aanspraak niet en menen dat ze "slachtoffers van de slachtoffers" zijn (na de Tweede Wereldoorlog en de holocaust wilden veel joden hun eigen staat). Periodes van escalatie en relatieve rust wisselen zich af in het conflict. Zo waren er tussen 1987 en 1993 en van 2000 tot 2005 twee grote "intifada's" of Palestijnse opstanden. Met veel burgerslachtoffers tot gevolg, vooral aan Palestijnse kant.

Welke rol speelt de rest van de wereld?

Israël heeft na zijn oprichting verschillende oorlogen uitgevochten met vijandige buurlanden, onder meer in 1967 en 1973. De Israëli's kwamen daarbij als winnaar uit de bus. In de laatste jaren lukte het Israël om de diplomatieke banden met verschillende Arabische landen aan te halen.

De grote vijand van Israël in de regio blijft Iran, dat ook nu beschuldigd wordt van steun aan Hamas bij de bloedige aanval van dit weekend (Iran ontkent dat). Ook aan de grens met Libanon, waar de door Iran gesteunde Hezbollah-militie sterk staat, blijven er grote spanningen.

De meeste westerse landen waren snel om hun steun uit te spreken voor Israël na de bloedige terreur dit weekend. Traditioneel de grootste steunpilaar van Israël -ook militair- zijn de Verenigde Staten.

Een betoging van Israëlische sympathisanten in de VS. Represented by ZUMA Press, Inc.

Is er eigenlijk nog kans op vrede?

Uit onderzoek blijkt dat de meeste Israëli's en Palestijnen een tweestaten oplossing willen. Maar op dit moment staan we daar heel ver vanaf. Echte vredesonderhandelingen zijn er al jaren niet meer. In Israël is het beleid onder premier Netanyahu en zijn regering (een coalitie van rechts en uiterst rechts) alleen maar verhard. En de verwachting is dat er in de komende dagen en weken een keiharde tegenreactie van Israël zal volgen op de Hamas-aanval.

"Om een einde te maken aan het conflict heb je bij beide partijen sterke leiders nodig die gesteund worden door het volk om tot een compromis te komen. En die leiders zijn er nu duidelijk niet", besluit VRT NWS-journalist Rudi Vranckx.